

RS § 78 Förslag mål för regionstyrelsen 2024-2027

Ärendenummer: RS 2023/351
Paragraf föregående instans: AU § 57

Regionstyrelsens beslut

- Regionstyrelsen godkänner föreslagna mål för vidare hantering tillsammans med övriga nämnders underlag.

Reservation

Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C) och Fredrik Gradelius (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för Johan Malmros yrkande.

Sammanfattning

I juni 2022 fattade regionfullmäktige (RF) beslut om en ny styrmodell. Under hösten 2022 tog regionstyrelsen (RS) fram förslag till prioriteringar som beslutades av RS i januari 2023. Nu pågår ett arbete med att ta fram nämndspecifika mål samt koncerngemensamma mål. Förslag till koncerngemensamma mål kommer presenteras i särskild skrivelse.

Utgångspunkten i föreslagna mål är att de ska:

- utgå från nämndens uppdrag,
- utgå från problem och utmaningar som verksamheten har rådighet över,
- uttrycka förväntade resultat eller effekter,
- vara mätbara.

För regionstyrelsen (regionstyrelseförvaltningen) föreslås sex mål, varav ett för kultur, ett för fritid, två för regional utveckling samt tre för måltidsverksamheten. Vad gäller målen för verksamheterna kultur och fritid så krävs ett nära samarbete med utbildningsnämnderna. Området regional utveckling rör målsättningar på flera nivåer exempelvis RUS, regionfullmäktiges prioriteringar, koncerngemensamma mål, samt nämndmål. Givet detta har förvaltningen som nämndmål föreslagit två mål. De tre föreslagna målen för måltidsverksamheten kan göra det möjligt att mot slutet av perioden ansöka om priset Årets hållbara skolmatskommun.

Kultur

Öka andelen barn och unga (0-18 år) som upplever kultur med 10 % under perioden 2024-2027.

Motivering till mål: Barns och ungas rätt till kultur är en prioriterad fråga i den nationella kulturpolitiken. Inriktningen i Vårt Gotland 2040 anger att tillgången till kultur skall stärkas vilket ger goda förutsättningar för brett deltagande i

kulturlivet. Att skapa goda förutsättningar för tidiga kulturmöten är en strategisk, långsiktig satsning mot utmaningen i att unga och unga vuxna har lågt kulturdeltagande. För detta mål har förvaltningens medarbetare begränsad rådighet och samma mål behöver därför gälla även för barn- och utbildningsnämnden som ansvarar för genomförandet av skolans kulturgaranti.

Hur mäts måloppfyllelse: All kulturupplevelse kommer inte kunna mätas då det också berör aktörer som inte får stöd av regionen. Däremot kan en indikator mätas som kan visa på en förändring. Den indikatorn gäller deltagande inom kulturgarantin (kultur i skolan), statistik från kultursamverkansmodellens aktörer, statistik från kulturenhetens stödgivning. År 1 etableras nuläge, för att kunna sätta önskat nyläge.

Källa som används för att mäta måloppfyllelse: Egen statistik för kulturgarantin, kulturdatabasen för kultursamverkansmodellen, egen statistik från stödgivningen.

Fritid

Andelen bland de i fritidsplanen prioriterade målgrupperna (barn och unga, personer med funktionsnedsättning samt personer 65 år och äldre) som rör sig minst 1h/dag ska öka med 10 % under perioden 2024-2027.

Motivering till mål: Fysisk rörlighet är en viktig del i både fysiskt och psykiskt välmående. Många undersökningar visar att många rör sig allt mindre. Inom målet i genomförandeplanen för social välfärd framgår att alla ska röra sig minst 1 h/dag. I fritidsplanen prioriteras tre målgrupper (barn och unga, personer med funktionsnedsättningar samt personer 65 år och äldre) vars ökade rörlighet behöver öka. För detta mål har förvaltningens medarbetare begränsad rådighet och samma mål bör därför gälla även för barn- och utbildningsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Hur mäts måloppfyllelse: T ex genom antal minuter per dag som barn i åk 4, 8 och åk 2 i gymnasiet rör sig. Fler indikatorer kommer behöva tas fram under första året för att följa utvecklingen inom samtliga prioriterade målgrupper inom fritidsplanen.

Källa som används för att mäta måloppfyllelse: T ex genom data från Barn- och elevhälsan i Region Gotland. Andra källor kommer behöva tas fram under det första året för att följa indikatorer.

Regional utveckling

Alla nya beslut om regionala utvecklingsmedel (anslag 1:1) är hållbarhetssäkrade 2027.

Motivering till mål: Anslaget regionala utvecklingsåtgärder som Region Gotland beslutar om ska bidra till en hållbar omställning i riktning mot 2040 i enlighet

med vad som uttrycks i den regionala utvecklingsstrategins mål och i tillhörande genomförandeprogram. Anslaget ska investeras i insatser som bidrar till hållbar strukturomvandling där samtliga hållbarhetsperspektiv behöver integreras.

Hur mäts måluppfyllelse: Antal ärenden som hållbarhetssäkras, d.v.s. beslutas med stöd av det ramverk för arbetet med hållbarhetsintegrering som tas fram under 2023.

Källa som används för att mäta måluppfyllelse: NYPS (tjänsteanteckningar för tillämpning av ramverk).

Öka antalet invånare i åldern 20-64 år på Gotland med minst 1 000 personer till mandatperiodens slut.

Motivering till mål: Gotland har de senaste åren haft en positiv befolkningsökning, beroende på att fler flyttar till Gotland än från ön. Den utvecklingen behöver fortsätta. Befolkningen på Gotland blir allt äldre vilket medför en högre försörjningskvot. Det innebär att en mindre andel personer i åldern 20-64 år ska försörja en större andel barn, unga och äldre. Gotland behöver fler invånare för ökad skattekraft och för att klara kompetensförsörjningen. Gotlands attraktionskraft som plats att flytta till påverkas av många faktorer.

Hur mäts måluppfyllelse: Flyttnetto (inflytt (inrikes + immigranter) – utflytt (inrikes + emigranter)) för invånare 20-64 år till Gotland.

Källa som används för att mäta måluppfyllelse: Kolada: N02929, Inflyttade till det geografiska området, 20-64 år (inrikes + immigranter), antal samt N02934, Utflyttade från det geografiska området, 20-64 år (inrikes + emigranter), antal.

Måltid

Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet med 25% under perioden 2024-2027.

Motivering till mål: Att producera mat som slängs är varken ekologiskt eller ekonomiskt hållbart. Att maten som planeras och tillagas äts upp är därför av stor vikt. Valet av skolrestauranger under denna period beror på att där har förvaltningens personal delvis rådighet.

Hur mäts måluppfyllelse: Mäta svinn på skolrestauranger.

Källa som används för att mäta måluppfyllelse: Interna årliga mätningar av tallriks- och serveringsvinn.

Minska kg CO2e per planerad skollunch med 50% under perioden 2024-2027. Målet är ett snitt på 0,9 CO2e per planerad skollunch 2027.

Motivering till mål: I Sverige står maten för ca 25 procent av hushållens klimatpåverkan. Vi behöver minska matens klimatpåverkan.

Hur mäts måluppfyllelse: Andel kg CO2 per planerad lunchmåltid.

Källa som används för att mäta måluppfyllelse: Statistik från verksamhetssystem.

Under perioden 2024-2027 ska andelen ekologiska livsmedelsinköp öka. Målet är att andelen år 2027 ska vara 40 %

Motivering till mål: Genom en ökad andel ekologiska livsmedel bidrar måltidsverksamheten till ekologisk och biologisk hållbarhet.

Hur mäts måluppfyllelse: Andel inköpta livsmedel i procent av totalt inköpta livsmedel på avdelning måltid, mätt i kronor.

Källa som används för att mäta måluppfyllelse: Statistik från verksamhetssystem.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Anna Derwinger Hallberg, biträdande förvaltningschef, Josefine Jessen, avdelningschef och Angelica Andersson Fihn, avdelningschef regionstyrelseförvaltningen.

Meit Fohlin (S) yrkar att under rubrik *Fritid* ändra målet till:

- Öka andel bland de i fritidsplanen utpekade grupperna, barn och ungdomar under 20 år, personer 65 år och äldre samt personer med funktionsnedsättning, som rör sig minst 1 h/dag med 10 % under perioden 2024-2026.

Motivering till mål: Fysisk rörlighet är en viktig del i både fysiskt och psykiskt välmående. Många undersökningar visar att många rör sig allt mindre. Inom målet i genomförandeplanen för social välfärd framgår att alla ska röra sig minst 1 h/dag. I fritidsplanen prioriteras tre målgrupper (barn och unga, personer med funktionsnedsättningar samt personer 65 år och äldre) vars ökade rörlighet behöver öka. För detta mål har förvaltningens medarbetare begränsad rådighet och samma mål bör därför gälla även för barn- och utbildningsnämnden samt gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Hur mäts måluppfyllelse: T ex genom antal minuter per dag som barn i åk 4, 8 och åk 2 i gymnasiet rör sig. Fler indikatorer kommer behöva tas fram under första året för att följa utvecklingen inom samtliga prioriterade målgrupper inom fritidsplanen.

Källa som används för att mäta måluppfyllelse: T ex genom data från Barn- och elevhälsan i Region Gotland. Andra källor kommer behöva tas fram under det första året för att följa indikatorer.

och under rubrik *Regional utveckling* lägga till mål:

- Ökad inflyttning i arbetsför ålder (20-64 år).

Motivering till mål: Gotland har de senaste åren haft en positiv befolkningsökning, beroende på att fler flyttar till Gotland än från ön. Den utvecklingen behöver fortsätta. Befolkningen på Gotland blir allt äldre vilket medför en högre försörjningskvot. Det innebär att en mindre andel personer i åldern 20-64 år ska försörja en större andel barn, unga och äldre. Gotland behöver fler invånare för ökad skattekraft och för att klara kompetensförsörjningen. Gotlands attraktionskraft som plats att flytta till påverkas av många faktorer.

Hur mäts målpåfyllelse: Flyttnetto (inflytt (inrikes + immigranter) – utflytt (inrikes + emigranter)) för invånare 20-64 år till Gotland.

Källa som används för att mäta målpåfyllelse: Kolada: N02929, Inflyttade till det geografiska området, 20-64 år (inrikes + immigranter), antal samt N02934, Utflyttade från det geografiska området, 20-64 år (inrikes + emigranter), antal.

Johan Malmros (C) yrkar avslag på regionstyrelseförvaltningens förslag till mål under rubriken *Måltid* och att under samma rubrik lägga till som mål 1:

- Öka andelen närproducerade livsmedel med 10 % under perioden 2024-2027.

Motivering till mål: Närodlade livsmedel minskar miljö- och klimatpåverkan genom kortare transporter. Det ger även färskare råvaror och bidrar till jobb i närområdet. Att öka självförsörjningsgraden är också viktigt ur beredskapssynpunkt.

och som mål 2 lägga till:

- Öka andel Gymnasieelever som äter skollunchen till 80 % under perioden 2024-2027.

Motivering till mål: Att så få gymnasieelever äter skolmåltid påverkar förmågan att ta till sig undervisningen.

Saga Carlgren (V) instämmer i Johan Malmros yrkande att under rubrik *Måltid* lägga till mål:

- Öka andelen närproducerade livsmedel med 10 % under perioden 2024-2027.

samt yrkar Saga Carlgren (V) avslag på regionstyrelseförvaltningens förslag till mål:

- Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet med 25 % under perioden 2024-2027.

Saga Carlgren (V) yrkar även bifall till regionstyrelseförvaltningens förslag till mål:

- Minska kg CO₂e per planerad skollunch med 50 % under perioden 2024-2027. Målet är ett snitt på 0,9 CO₂e per planerad skollunch 2027.

Lars Engelbrektsson (SD) instämmer i Johan Malmros yrkande att under rubrik *Måltid* lägga till mål:

- Öka andelen närproducerade livsmedel med 10 % under perioden 2024-2027.

Lars Engelbrektsson (SD) yrkar även bifall till regionstyrelseförvaltningens förslag till mål:

- Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet med 25 % under perioden 2024-2027.

Ordförande beslutar att ta beslutet i flera steg. Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Meit Fohlins ändringsyrkande under rubrik *Fritid* och finner att regionstyrelsen beslutar i enlighet med Meit Fohlins ändringsyrkande.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och Meit Fohlins tilläggsyrkande att under rubrik *Regional utveckling* lägga till mål och finner att tilläggsyrkande vinner bifall.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag till mål under rubriken måltid och Johan Malmros yrkande att avslå samtliga mål och finner att regionstyrelsen beslutar i enlighet med regionstyrelseförvaltningens förslag.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros tilläggsyrkande att under rubriken *Måltid* lägga till mål *Öka andelen närproducerade livsmedel med 10 % under perioden 2024-2027* och finner att Johan Malmros yrkande avslås.

Votering begärs. I omröstningen gäller ja-röst för att avslå Johan Malmros yrkande och nej-röst för att bifalla yrkandet. Omröstningen ger 8 ja-röster: Andreas Unger (M), Filip Reinhag (S), Aino Friberg Hansson (S), Thomas Karlström (S), Oscar Lindster (S), Sara Vilhelmsson (M), Mariette Nicander (M) och ordförande Meit Fohlin (S) och 7 nej-röster: Fredrik Gradelius (C), Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C), Johan Asplund (KD), Saga Carlgren (V), Jörgen Benzler (V) och Lars Engelbrektsson (SD).

Regionstyrelsen beslutar att avslå yrkande att lägga till mål *Öka andelen närproducerade livsmedel med 10 % under perioden 2024-2027*.

Ordförande ställer proposition på Johan Malmros tilläggsyrkande att lägga till mål *Öka andel Gymnasieelever som äter skollunchen till 80 % under perioden 2024-2027* och finner att det avslås.

Ordförande ställer proposition regionstyrelseförvaltningens förslag och Saga Carlgrens avslagsyrkande på mål *Öka andelen mat som äts upp i skolrestaurangerna genom att minska svinnet med 25 % under perioden 2024-2027* och finner att regionstyrelseförvaltningens förslag vinner bifall.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens huvudförslag och finner att det bifalls.

Johan Malmros (C), Eva Ahlin (C) och Fredrik Gradelius (C) anmäler reservation och reserverar sig mot beslutet till förmån för Johan Malmros yrkande.

Beslutsunderlag

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-03-15

Skickas till

Skickas till ärende RS 2022/2096